

EGE DENİZİ (ADALAR DENİZİ) SINIRLARI, ÖNEMİ VE ADLANDIRILMASI

Turgut M. Kemal

Ege Denizi, kuzeyde Yunanistan kıyıları, Türkiye kıyıları ve Çanakkale Boğazı ile çevrili olup, güneyde ise Bozburun Yarımadası ile Rodos-Küçük Kerpe-Kerpe-Çoban-Girit-Sikliye-Çuha adalarını ve Mora Yarımadasını birleştiren hattın kuzeyinde kalan denizdir¹. Ege Denizi'nde 3000 kadar ada ve adacık bulunmakta olup bunların toplam yüzölçümü yaklaşık 23000 km²'dir². Ege denizinin boyu yaklaşık 330 nm (612 km) ve genişliği ise yaklaşık 161 nm (299 km)'dir³.

Ege Denizi'nin sınırları.⁴

¹ "Limits of Oceans and Seas," 6 Kasım 2014 tarihinde erişildi, http://www.iho-ohi.net/iho_pubs/standard/S-23/S23_1953.pdf.

² "Mecmûa-Yı Tevârih-I Osmânî: EGE DENİZİ (ADALAR DENİZİ)," *Mecmûa-Yı Tevârih-I Osmânî*, Ocak 2013, <http://ercaninal.blogspot.com.tr/2013/01/ege-denizi-adalar-denizi.html>.

³ "Aegean Sea (Mediterranean Sea)," *Encyclopedia Britannica*, <http://global.britannica.com/EBchecked/topic/6988/Aegean-Sea>.

⁴ "Limits of Oceans and Seas" kitabı baz alınarak hazırlanmıştır.

Anadolu'nun batısında yer alan ve Akdeniz ile Karadeniz'i birbirine birleştiren Ege Denizi; Avrupa-Asya ve Afrika kıtalarının birbirlerine iyice yaklaştığı ve kaynaşma noktasını oluşturduğu bölümde yer alan bir deniz olması nedeniyle stratejik öneme sahiptir. Öte yandan, kuzeydoğuda Çanakkale Boğazı ile Marmara'ya ve oradan İstanbul Boğazı ile Karadeniz'e ulaşım Ege Denizi vasıtasıyla sağlanmaktadır. Eski Ege ve Yunan uygarlığı⁵ zamanından beri deniz ticareti maksadıyla kullanılmakta olan Ege Denizi günümüzde de bu önemini devam ettirmektedir.

Yunanca adı "Aigaíon Pélagos" olan, geçmişte bir kısım batılı yazarlar tarafından "The Archipelago (Üzerinde pek çok ada bulunan deniz; adalar grubu; takımadalar)" olarak isimlendirilen ve yakın zamana kadar Türkler tarafından "Adalar Denizi", "Adalar Arası"⁶ ve Akdeniz'in bir parçası olması nedeniyle "Akdeniz"⁷ olarak adlandırılan deniz, 6-21 Haziran 1941 tarihleri arasında icra edilen Birinci Coğrafya Kurultayı'nda adlandırma konusunda standartlaşmayı sağlamak maksadıyla "Ege Denizi" olarak adlandırılmaya başlanmıştır⁸. Ancak, bir kısım tarihçi ve yazar tarafından "Ege Denizi" ve "Ege Bölgesi" ifadeleri yerine "Adalar Denizi" ve "Batı Anadolu Bölgesi" ifadelerinin tercih edilmesi gerektiği vurgulanmaktadır⁹.

Kaynaklar

"Aegean Sea (Mediterranean Sea)". *Encyclopedia Britannica*.

<http://global.britannica.com/EBchecked/topic/6988/Aegean-Sea>.

"Limits of Oceans and Seas". Erişim 06 Ekim 2014. http://www.iho-ohi.net/iho_pubs/standard/S-23/S23_1953.pdf.

"Mecmûa-yı Tevârih-i Osmânî: EGE DENİZİ (ADALAR DENİZİ)". *Mecmûa-yı Tevârih-i Osmânî*, Ocak 2013. <http://ercaninal.blogspot.com.tr/2013/01/ege-denizi-adalar-denizi.html>.

Özey, Ramazan. "ADALAR DENİZİ VE BATI ANADOLU BÖLGESİ HAKKINDA". *Marmara Coğrafya Dergisi* 0, sayı 3 (2001). <http://e-dergi.marmara.edu.tr/marucog/article/view/1012000434>.

"Türk Deniz Kuvvetleri İnternet Sitesi - Ege Denizinin Orijinal Adı Nedir?"

<http://www.dzkk.tsk.tr/denizweb/turkce/biliyormuydunuz/EgeDenizininOrijinalAdi.php>.

⁵ Ege ve Yunan uygarlığı, Girit, Mikenve Yunan olmak üzere üç dönemde ele alınmaktadır

⁶ Kâtip Çelebi, 1656 yılında yazmış olduğu "Tuhfetü'l-Kibar Fi Esfari'l-Bihar" adlı eserinde; "...Karadan denize girip Girit Adasının doğu batı uçları bu iki burunlar ucuna uzanıp öteki Akdeniz adalarının çoğu bu ortada bulunmaktadır. Bundan dolayı bu ortalığa "Adalar Arası derler" şeklinde yazmaktadır.

⁷ Atatürk'ün Başkomutanlık Meydan Muharebesi'nden sonra verdiği emir, "Ordular! İlk Hedefiniz Akdeniz'dir. İleri!" şeklindedir.

⁸ "Türk Deniz Kuvvetleri İnternet Sitesi - Ege Denizinin Orijinal Adı Nedir?", <http://www.dzkk.tsk.tr/denizweb/turkce/biliyormuydunuz/EgeDenizininOrijinalAdi.php>.

⁹ "Adalar Denizi adı, 1940lı yıllardan itibaren, Yunan makamlarının çeşitli entrikaları ile, uydurma bir mitolojik hikâyeye dayandırılarak "Ege Denizi"ne dönüştürülmüştür. Daha sonra, "Ege" kelimesi, büyük bir dalgınlık eseri olarak, Anadolu yarımadasının batı kesimini oluşturan Batı Anadolu Bölgesi'nin adı olarak takdim edilmiştir. Bu tarihi bir yanılıdır" Ramazan Özey, "ADALAR DENİZİ VE BATI ANADOLU BÖLGESİ HAKKINDA," *Marmara Coğrafya Dergisi* 0, no. 3 (2001), <http://e-dergi.marmara.edu.tr/marucog/article/view/1012000434>.